1911

ԵՐԵՍՈՒՆԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція „Мшакъ“ Сергіевская ул., № 5. Tiflis, Rédaction „Mschak“
Խմբագրատան տելեֆոն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզվով.
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպէկ.
Տպարանի տելեֆոն № 67.

ՄՇԱԿ
(39-ՐԴ ՏԱՐԻ)

Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Редакція „МШАКЪ“.
TIFLIS, Rédaction du journal „MSHAK“.

Յունիսի 1-ից մինչև տարվայ վերջը 6 րուբլի:

Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաև հին հասցէն և 40 կ. նամականիշ: ՀԻՆ ՀԱՍՑԷՆ և 40 կ. չուղարկողների խնդիրները՝ հասցէն փոխելու վերաբերմամբ՝ ԿԸ ԹՈՂՆՎԵՆ ԱՆՀԵՏԵՒԱՆՔ:

Յայտարարութիւնների համար պիտի վճարել. I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին (պետիտ)—20 կոպ., IV երեսի վրա—10 կոպ.:

Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և հիմնարկութիւնների յայտարարութիւնները բացառապէս ընդունվում են՝ Մոսկվայում—Центральная Контора Объявленій Торгов. Дома Л. и Э. Метцль и К-о, Мясницкая, д. Сытова, և նրա բաժանմունքներում—Պետերբուրգում՝ Морская, 11, Վարշավայում՝ Маршальковская, 130, Պարիզում՝ 8 Площадь Биржи.

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

„ՄՇԱԿԻ“ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿՈՂՄԻՑ

խնդրվում է այն բաժանորդներին, որոնք վճարել են տարեկան բաժանորդավճարի կէս մասը, շտապել ուղարկել երկրորդ մասնավճար 5 րուբլին, որպէսզի թերթի առաքման գործում ընդհատում տեղի չունենայ:

ՑԻՐԿ-ՍՊՈՐՏ. ՑԻՐԿ-ԳԱԶԱՆԱՆՈՑ
Գօլօվինսկի պրոսպէկտ
Ա. ՑԱՐՐՈՒԽԻ
ԱՄԷՆ ՕՐ ՓԱՌԱՀԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՑԻՐԿԱՅԻՆ ՐԵՊԵՐՏՈՒԱՐԻՑ.
Մասնակցում են առաջնակարգ արտիստներ և արտիստուհիներ:
Ամեն օր տեղի են ունենում գազաններին զսպող պ. ԱԼԲԷՐՏԻ գաստրօլները:
Երեկոյեան ներկայացումների սկիզբը ժամը 9-ին:
Գազանանոցի մուտքի վճարը՝ ցերեկները—25 կոպ.:
Մանրամասնութիւններ աֆիշայում:
648. 1—1

Տ. ՓԻԼՕՅԵԱՆԻ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ և ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐԸ
յայտնում են, որ դասընթացքների 172 ունկնդրուհիներից և ունկնդիրներից ներկայ տարին աւարտել են հաշւապահական բաժանմունքից 121 հոգի: Առևտր. ֆիրմաներին դասընթացքները յանձնարարել կարող են հաշւապահներ և այլ առևտր. ծառայողներ այն անձերից, որոնք ցոյց են տուել գերազանց ընդունակութիւն: Դիմել Թիֆլիս, Տ. Մ. Փիլօյեանին:
(օ. մ.) առ. 635. 5—2

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ
Ներքին և երեխաների հիւանդութիւններ
Գօլօվինսկի, 18, տ. Դօբբժանսկիի, Արք. թատրոնի հանդէպ, տելէֆօն № 901.
Հիւանդ. ընդունելութիւնը) 10—12 ժ. առ.) 6—7 ժ. երեկ.
(ե.հ.կ.) 580. 100—9

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ
ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ
Այսօր, երեքշաբթի, յունիսի 14-ին
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՄԵՐԳ սիմֆօնիական լարանուագ խմբի՝ ղեկավարութեամբ Լ. Պ. ՇՏԷՅՆԲԵՐԳԻ:
Հիւրերը՝ ըստ յանձնարարութեան՝ վճարում են—տղամարդիկ 1 րուբ., կանայք 50 կ., ուսանողները 25 կոպ.:
Համերգի սկիզբը եր. ժամը 9-ին:
647. 1—1

ГНЕРИ ԶԳԱԼԻ ԷԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳՆԵՐԻ ԶԳԱԼԻ ԷԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
Յունիսի 15-ից մինչև յուլիսի 1-ը
Այսինքն՝ յունիսի 15-ին, 16-ին, 17-ին, 18-ին, 20-ին, 21-ին, 22-ին, 23-ին, 24-ին, 25-ին, 27-ին, 28-ին, 29-ին և 30-ին
Պ. Ս. ԴՈՐՕԺՆՈՎԻ
ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒՄ
ԳԼԽԱՒՈՐ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ, Սօլօլակսկայա փողոց, տուն Գուրգէնովի, տելէֆօն № 583.
ԵԱՐՕՍԼԱՒԵԱՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ, Միխայլօվսկի պր., լիւթերականների եկեղ. շարքում, տելէֆօն № 836.
Իւրաքանչիւր տարի ունեցած սովորութեան համաձայն,
ՍԷԶՕՆԸ ՇՈՒՏ ՎԵՐՋԱՆԱԼՈՒ ՊԱՏՃԱՌՈՎ,
Ամառային բոլոր գործուածքները, այն է՝ քաթանէ և բատիստի պատրաստի զգեստ, կիսէյ, զէֆիր, շէմիզ, ֆուլեար, բատիստ, Սարատովի սարպինկա, և այլ սէզօնային ապրանքները
ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՕՐԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԿԸ ՎԱՃԱՌՎԵՆ
ԶԳԱԼԻ ԷԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ
Պատրաստի ապրանքների բաժանմունքում ներկայ սէզօնից մնացորդ չը վաճառված ապրանք:
1000 ՀԱՏ ԿԱՆԱՑԻ ԲԼՈՒԶԿԱՆԵՐ:
1200 հատ կանացի ՀՈՎԱՆՈՑ՝ մետաքսից և բատիստից, շքեղ կոթերով:
2000 դիւժին ԳՈՒԼՊԱ կանանց համար, արտասահմանեան ֆաբրիկաներից:
Որպէսզի աջողութեամբ կարելի լինի վաճառել ԲԼՈՒԶԿԱՆԵՐԸ, ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ և ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐԸ, դրանց գնողներին, բացի էժանացված գներից, կանվի նաև առանձին զեղչ—25%:
Խանութի վիտրինաներում բոլոր բաժանմունքներից դրված կը լինեն ապրանքներ, որոնց վրա նշանակված կը լինեն ԷԺԱՆ ԳՆԵՐ:
Պ. Դօրօժնօվ
1—1 645.

ДЕШЕВО ОБОИ
ФАБР. СКЛАДЪ МАНГИКІАНА
ПУШКИНСКАЯ № 7.
(Ի.Ի.Ի.) առ. 283. 50—30

ԱԶԴ
Տպարանի անճշդապահութեան շնորհիւ „Յարութիւնը“ և „Առանց դաւանանքի“ երկրորդ հրատարակութիւնների տպագրութիւնը յայտարարված ժամանակից ուշ պիտի վերջանայ: Ով որ բաժանորդներից չէ ուզում սպասել մինչև յուլիս, կարող է յետ ստանալ բաժանորդագինը:
Տ. Յովհաննիսեան
Հասցէս. Тифлисъ, ул. Паскевича, 1, Т. Н. Іоаннисянцу.
առ. 643. 1—1

ՊԱՍՏԱՌՆԵՐ
(ОБОИ)
ԵՂԲ. ՏԱՐՆՕՊՕԼ ՖԱԲՐԻԿԱՅԻ
Բաժանմունքը Թիֆլիսում, Գօլ. պր. 21, տուն Արտեմեան. Ընկ., տելէֆօն № 355.
Պահեստում միշտ կան մեծ քանակութեամբ ընտիր պաստառներ ամենավերջին ոճերով
ՖԱԲՐԻԿԱՅԻՆ ԻՍԿԱԿԱՆ ԳՆԵՐՈՎ
8 կոպ. սկսած մինչև 6 ր. իւրաքանչիւր րուլօն:
Ունի պահեստներ Ռուսաստանի գլխաւոր քաղաքներում:
ՆՄՈՒՇՆԵՐԸ ՈՒՂԱՐԿՎՈՒՄ ԵՆ ՁՐԻ:
(և. շ.) առ. 207. 50—27

ԲՈՒԺՈՒՄԸ ԿՈՒՐՈՐՏՆԵՐՈՒՄ
ուժեղանում է և աչքի զարնվում՝ գործածելով
ԲԱՈՒԷՐԻ ՍԱՆԱՏՕԳԷՆԸ
Իսկականը միայն կարմիր ժապաւէնով:
(B. 45271) 549. 1—1

Երկրորդ տարի 4400 ֆուտ ծովի մակերևոյթից:
ՍԱՆԱՏՕՐԻՈՒՄ
ԵՒ ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԳԱՂՈՒԹ
ԲԺԻՇԿ Վ. Դ. ՂԱՄԲԱՇԻՁԷԻ
Սէզօնը յունիսի 15-ից մինչև օգոստոսի 31-ը:
ՊԱՏԱՐԱ-ՑԷՄԻՈՒՄ, Բակուրեանիի երկաթուղ. գծի վրա:
Ընդունվում են առողջացող երկսեռ երեխաներ 8—15 տար., խոնջածներ, վերառողջացողներ, թոյլ սննդառութիւն, սակաւարիւնութիւն, մալարիա, սրտի պակասութիւն, նեվրաստենիա և այլն ունեցողներ: Բժշկական կլիմատիկան և առողջապահական—լեռնային օդ, սօսիների անտառ, ուժեղ սնունդ, շարժական խաղեր, ֆիզիկական մարզանքներ, մարմնամարզութիւն, օգտակար աշխատանքներ, ջրաբուժութիւն, օդային վաննաներ և այլն:
Մանրամասն տեղեկութիւնների համար դրաւոր դիմել. Д-ру В. Д. Гамбашидзе, черезъ Боржомъ. Ծրագիրն ուղարկվում է ձրի:
(ե. կ.) առ. 529. 10—10

ԲԺԻՇԿ
Ռ. Ս. ԴԱՒԹԵԱՆՑ
Ներքին և ջղային հիւանդութիւնների
Ընդունելութիւնը (ցերեկվայ ժամը 12—1. ամեն օր (երեկոյեան ժամը 5—7.
Հասցէն՝ Կօչուբէեվսկայա փող. № 22.
Ելիզավէտինսկայա փողոցից՝ № 44 տան մօտ:
(ե. հ. կ.) առ. 243. 100—31

ԴԷՊՔԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆՈՒՄ

Երկու խոշոր անձնաւորութիւններ, որոնք վերջին տարիները ղեկավարող դեր կատարեցին Պարսկաստանի պետական կեանքի մէջ և այսպէս ասած նրա ճակատագրի որոշողն հանդիսացան, այն է Սիփէհդարը և Սարդար-Ասադը, անակնկալ կերպով թողնելով իրանց պաշտօնները և փախուստի ձևով հեռանալով երկրից, ձգեցին Պարսկաստանը մի նոր ճգնաժամի մէջ:

Թէ Սարդար-Ասադը, որ ներքին գործերի մինիստր էր, և թէ Սիփէհդարը, որ մեծ վեզիր էր կամ սադրազամ, երկուսն էլ Նասր-Էդդին և Մուզաֆֆերէդդին շահերի թագաւորութեան ժամանակի գործիչներ են. նրանք յայտնի էին յեղափոխութիւնից առաջ իբրև բռնակալներ, իբրև այնպիսի նահանգապետներ և կառավարիչներ, որոնց կառավարութեան սիստեմը հիմնված էր միայն և եթ անձնական կամայականութեան, միահեծանութեան և բռնապետութեան վրա: Եւ շնորհիւ այդ սիստեմի, նրանք երկուսն էլ կարողացել էին դիզել անթիւ և անհաշիւ հարստութիւն և դառնալ Պարսկաստանի ամենախոշոր կալուածատէրերից և կալուածատէրերից մինը:

Եւ յանկարծ, յեղափոխութիւնից յետոյ, նրանք կոչվում են պետական ամենաբարձր պաշտօնների, իբրև նոր ռէժիմի ներկայացուցիչներ, իբրև անձինք, որոնք պէտք է նոր կեանք, նոր ռէժիմ ստեղծեն զառամեալ, հնացած Պարսկաստանում: Եւ նրանք, իբրև ճարպիկ մարդիկ, օգուտ քաղեցին ստեղծված տրամադրութիւնից և պայմաններից և հրատարակեցին իրանց վերանորոգիչներ:

Բայց վերանորոգիչ լինելու համար պէտք է ունենալ ներքին, բնածին ձգտումն, սէր, անկեղծ սէր, անընկճելի և անխորտակելի համոզմունք վերանորոգութեան անհրաժեշտութեան և օգտակարութեան համար: Մանկութիւնից բռնապետական ձգտումների և հակումների մէջ սնված, մեծացած, բռնապետական ռէժիմի գործակատար եղած, նրա շահերով տոգորված մարդիկ անկարող էին, ի հարկէ, լուրջ և անկեղծ վերանորոգիչներ հանդիսանալ, սահմանադրական ռէժիմի տարածողներ և հաստատողներ լինել:

Եւ ահա իրերի այդ տրագիզմի մէջ պէտք է որոնել այն հանգամանքը, որ Սիփէհդարը և Սարդար-Ասադը ստիպված են փախուստ տալ, զգալով որ վերջ ի վերջոյ նրանք կը կոչվեն պատասխանատւութեան և նրանց դիմակը կը պատռվի ու վարագոյրը կը բացվի:

Պարսկաստանը անկարող է ոտքի կանգնել, եթէ նրա կառավարութեան գործի գլուխ չեն անցնի բոլորովին նոր մարդիկ, անկեղծ և անձնուէր մարդիկ, համոզված և լուրջ առաջադիմականներ, սահմանադրականներ:

Հ. Առաքելեան

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յունիսի

Պետերբուրգ.—Ներքին գործերի մինիստրութեան պաշտօնեայ Տեբենկօվը յանձնարարվում է Փոխարքային՝ խիզաններ յարաբերութիւնների վերացման հարցերի մշակման և Անդրկովկասում անտառային. արօտատեղերի սերվիտուտների վերջացման համար:

Պետերբուրգ. — Գաղթային վարչութեան պաշտօնեաներ Սօշալսկին և Կօվալեվսկին ուղարկվում են Կովկաս՝ գաղթականական գործը ուսումնասիրելու համար:

Պսկօվ.—Պետական Դումայի անդամներ ընտրվեցին Պսկօվի նահանգի կողմից Զուբչանինօվը և Չելիշչեվը: Երկուսն էլ նացիօնալիստներ են:

Պարիզ.—Ֆալիէրը մեկնեց Ռուան, Նորմանդիայի 1000-ամեակի առիթով:

Սմօլենսկ.—Օդաչու Վասիլևը թռիչք կատարեց բարձրանալով 100 մետր:

Եալտա.—Լողարանային սեզօնը բացվեց:

Վիէննա.—«Կորրեսպօնդէնց Բիւրօյին» հաղորդում են Բէլգրադից, որ աւստրօ-ունգարական դեսպան Ուգրօնը Պետր արքային յանձնեց իր հաւատարմագիրը և բերանացի կերպով յայտնեց, որ իր առաքելութեան նպատակը տեսնում է միայն սերտ յարաբերութեան մէջ՝ երկու բարի դրացի պետութիւնների միջև և յոյս յայտ-

նեց յարաբերութիւնների բարւոք ընթացքի մասին։

Երեկոյեան ճաշի ժամանակ Պեօտր Թագաւորը յայտնեց համանման ցանկութիւններ և խմեց Ֆրանց-Յովսէփ կայսրի կենացը։ Դեսպանը ճառ խօսեց ի պատիւ Թագաւորի։

—

Հարրաշ.—Հեծեալ զօրքերի և թընդանօթաձիգների ափիջեցումը շարունակվում է, որոնք այսօր գիշերով կը մտնեն Էլկասար։

—

Պէկին.—Դադարեցվեց պաշտօնների մինիստրութեան և սահմանադրական բարենորոգումների յանձնախմբի գործունէութիւնը։

—

Տիրնովօ.—Ժողովի նիստը տևեց 6 ժամ։ Վաղը կընտրվի մի մասնաժողով ընտրութիւններն ստուգելու և սահմանադրութեան բարեփոխութեան նախագծի քննութեամբ զբաղվելու համար։ Երկրագործների կողմից յարուցված միջադէպը ուժեղ բողոքներ առաջացրեց և ժողովրդին չափազանց յուզեց։

—

Լիսսաբօն.—Հիմնադիր ժողովը առաջարկ ընդունեց՝ ողջունելու Անգլիային, որպէս բարեկամ դաշնակից ազգի, Թագադրութեան առիթով։

—

11 յունիսի

Պետերբուրգ.—Ապրանքների տեղափոխութեան գների խորհուրդը մերժեց Բագուի և Թերեքի շրջանի նաւթարդիւնաբերողների միջնորդութիւնը՝ իջեցնելու նաւթի, բենզինի և նաւթանիւթերի տեղափոխութեան գները։

—

Պետերբուրգ.—Տեղական տնտեսութեան խորհրդի անմիջական անդամ Իսլավինին մինիստրը յանձնարարեց նախագահել այն մասնախմբի նիստերին, որը պիտի ծանօթանայ այն ծախքերի հետ, որոնք արվեցին Բագւում 28 միլիօն փոխառութեան գումարից։ Նա Բագու կը մեկնի ամսիս մօտ 20-ին։

—

Պետերբուրգ.—Արտասահման մեկնեցին Պետական Խորհրդի նախագահ Ակիմօվը և Միացեալ-Պետութիւնների Պետերբուրգի դեսպան Րօկխիլը։

—

Պետերբուրգ.—Ամերիկական նաւատորմի մեկնումից յետոյ հեռագիրներ փոխանակեցին Թագաւոր Կայսրը և Նախագահ Տաֆտը։

Հիւսիս-ամերիկական դեսպանը դիմեց ռուսական արտաքին գործերի մինիստրութեանը մի նամակով, որով յայտնեց, որ հիւսիս-ամերիկական նաւատորմի հրամանատար Բաջէրը յայտնում է ռուս կառավարութեանը ամերիկական նաւաստիների խորին գոհունակութիւնը սրտագին ընդունելութեան և սիրալիր հիւրասիրութեան համար։ Վերջում դեսպանը գրում է, որ Կրօնշտադ այցելութեան [illegible] կը ծառայէ՝ Ռուսաս[illegible]ի և Հիւսիսային Ամե[illegible]այի միջև բարեկամական կապերի մեծապէս նպաստելու օգտին։

—

Խարկօվ.—Դուման որոշեց կառուցել քաղաքային դպրոց Թագաւոր Կայսրի անունով, 700 աշակերտների համար։ Շէնքը կարժենայ 120,000 րուբլի։

—

Պետերբուրգ.—Արգելվեց «Звѣзда» լրագրի № 25-ը։ Խմբագիր Պօնօմարեվը պատասխանատուութեան է ենթարկվում 129-րդ յօդուածի առաջին կէտի թելադրանքների համաձայն։

—

Սօսնովիցի.—Վախճանվեց յայտնի արդիւնաբերող և բարեգործ Հէնրիխ Դիտէլը։

—

Կիեվ.—Նահանգական զեմստվօն զեմստվային դպրոցներին կից 35 տեղերում բանալու է ժողովրդական գրադարաններ։

—

Րեվէլ.—Ծովային մինիստրը ժամանեց։

—

Հռօմ.—Պատգամաւորների պալատում սկսվեցին վիճաբանութիւններ այն օրինագծի առիթով, որով կեանքի ապահովագրութիւնը կառավարութեան մենաշնորհ պիտի դառնայ։

—

Տրիեստ.—Ծով հանվեց աւստրո-ունգարական «Վիրիբուս Ունիտիս» կոչված զրահանաւը, որ կառուցված է Դրեդնօուտի տիպով։

—

12 յունիսի

Վըբօրգ.—Պալատական մինիստրը հեռագրում է. «Յունիսի 12-ին կայսերական «Շտանդարտ» նաւի վրա կատարվեց աստուածպաշտութեան կարգ, ներկայութեամբ Նոցին Կայսերական Մեծութեանց, Օգոստափառ Երեխաների և շքախմբի անդամների, որի աւարտումից յետոյ Թագաւորը Գահաժառանգի հետ միասին դիտեց նաւի ծառայողներին, բարևելով նրանց, որից յետոյ տեղի ունեցաւ նախաճաշ։

—

Կիեվ.—Ումանում ձերբակալվեց «Голосъ Провидѣнія» լրագրի խմբագիր Լօրէնշտէյնը, աքսորից, Եակուտեան շրջանից, փախած աքսորականներին (աջակցութիւն) ցոյց տալուն համար։

—

Մադրիդ.—(Ստուգման պատճառով ուշացած)։ Պարլամենտը իր աշխատանքները դադարեցրեց անորոշ ժամանակով։

—

Մօսկվա.—Խիվայի խանը մեկնեց Պետերբուրգ։

—

Պօրտ-Սայիդ.—Հիւսիսային Լլօյդի «Գեբեն» նաւի վրա խօլերայից մեռաւ մի անգլիացի, որը մի օր առաջ դուրս էր եկել Նէապօլից։

—

Սօֆիա.—Ազգային մեծ ժողովի նիստի ժամանակ, երբ վիճաբանութիւններ էին տեղի ունենում միապետին իրաւունք շնորհելու պայմանագիր կընքելու մասին, առանց պարլամենտի գիտութեան, երկրագործ Ստրաշիմիրօվը պահանջեց հրաժարվել այդ նախագծից և մեղադրեց Թագաւորին աւստրոսիրութեան մէջ, սպառնալով Աւստրիայի կողմից սպասվող վտանգներով։ Այս ճառը առաջ բերեց նախագահի նկատողութիւն և մեծամասնութեան ուժեղ բողոքներ, որի հետևանքով ընդմիջում յայտարարվեց, որից յետոյ Տեշօվը երևան եկաւ մի խնդրով, որով խնդրում էր յարձակումները ուղղել ոչ թէ Թագաւորի, այլ պատասխանատու մինիստրութեան վրա։ Ապա Ստրաշիմիրօվը իր ճառը շարունակեց աւելի զսպված կերպով, խնդրելով չը հրատարակել այնպիսի մի օրէնք, որը ապա դժուար կը լինի վերացնել, եթէ գահակալ կը լինի այնպիսի մէկը, որը արժանի չի լինի այդօրինակ հաւատի։

—

(Լրագիրներից)

Սօֆիա.—Ազգային մեծ ընտրութիւնների ժամանակ յաղթանակը տարաւ կառավարական կուսակցութիւնը։ Ամենից շատ կորուստներ կրեցին ռամկավարականները։

—

Վիէննա.—Անտիսեմիտների պարտութիւնը կրկնաքուէարկութեան ժամանակ կատարեալ էր։ Անտիսեմիտների տեղերը մասամբ շահեցին սօցիալ-դէմօկրատները, իսկ մասամբ էլ գերմանացի ազգայնականները։ Առ հասարակ գերմանացի ազգայնականները շատ ուժեղացան։ Սպասվում է մինիստրական ճգնաժամ։

—

Վիէննա.—Առաջադիմական ընտրողների կօմիտէն Ֆրանց-Յովսէփին ուղարկեց մի հեռագիր, հաղորդելով նրան առաջադիմականների յաղթանակի մասին և յայտնելով հպատակութեան զգացումներ։

—

Սեվաստօպօլ.—Գեներալ-նահանգապետի կարգադրութեամբ այստեղից աքսորվեց բանաստեղծ-լրագրող Նիպօլինսկին։

—

Վեատկա.—Մօսկվայում կազմված լուցկի արտադրող գործարանատէրերի սինդիկատը լուծվեց։ Գները ընկան մինչև 15%։

—

Մուկդէն.—Չինաստանի մաքսատների գլխաւոր վարչութիւնը հրաման արձակեց ուժեղացնել մաքսային խստութիւնները Հիւսիսային Մանջուրիայում։

—

Բերլին.—«Berl. Tageblatt»-ը հաղորդում է, որ Գերմանիան, Ֆրանսիան և Անգլիան կը ճանաչեն Պորտուգալիայի հանրապետական րէժիմը միայն նրանից յետոյ, երբ ազգային ժողովը կընդունէ սահմանադրութիւնը և կընտրվի հանրապետութեան նախագահը։

—

Բերլին.—Պորտուգալական հանրապետութեան Ամերիկայի կողմից ճանաչվելը ընդունվեց մեծ հիացմունքով։ Գերմանիայի և Անգլիայի կողմից այդ ճանաչումը տեղի կունենայ միաժամանակ՝ նախագահի վերջնական ընտրութիւնից յետոյ։

—

Բերլին.—Պաշտօնական տուեալներին նայելով ընտրվել են Բօլգարիայում 358 հոգի կառավարականներ, 68 ընդդիմադիրներ, որոնց թւում և 6 սօցիալիստներ։

ՌՈՒՍ-ՃԱՊՕՆԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յուլիսի

Տօկիօ.—Ստորագրվեց ռուս-ճապօնական պայմանագիրը, արդիւնաբերական սեփականութեան և բժնեհրական ընկերութիւնների պաշտպանութեան մասին։

—

Տօկիօ.—Ռուսաց դեսպան Մալեվսկի-Մալեվիչը մեկնելուց առաջ ընդունվեց կայսրից, որից յետոյ տեղի ունեցաւ նախաճաշ։ «Դէյլի» լրագիրը այս տեսակցութեան մէջ տեսնում է կայսրի ցանկութիւնը՝ շեշտել արտաքոյ կարգի բարեկամական յարաբերութեան մասին Ռուսաստանի հետ։

—

11 յունիսի

Տօկիօ.—Տեղի ունեցաւ կօմպրօմիս Ճապօնիայի (և Ռուսաստանի) միջև վերջ տալու համար այն պահանջներին, որոնք կապված են պատերազմի հետ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յուլիսի

Լօնդօն.—Պալատում կայացաւ տօնական ճաշկերոյթ, ներկայութեամբ Թագաւորի, Թագուհու, արքայական տան անդամների և օտարերկրեայ օգոստափառ անձանց։

Երեկվայ խնճոյքի ընթացքում դժբաղդ դէպքերի թիւը համեմատաբար քիչ էր։

—

Լօնդօն.—Լօնդօնը ամբողջ գիշերը անքուն անցկացրեց։ Երթևեկութիւնը շարունակվում էր ամբողջ գիշերվայ ընթացքում։ Այսօր նոյին մեծութիւնները հանդիսաւորապէս մուտք գործեցին Սիտի և վերադարձան Բուկինհեմի պալատ։

Արքայական զոյգը ամենուրեք հիացմունքով ողջունվեց։

—

11 յունիսի

Լօնդօն.—Առաւօտեան ժամը $10^1/_2$-ին նոյին մեծութիւնները՝ արքայական տան անդամների և օտարերկրեայ օգոստափառ անձանց հետ՝ մեկնեցին Սպիտխեդ, նաւատորմը դիտելու համար։

—

Լօնդօն.—Թագադրութեան հանդէսների առիթով արտաքին գործերի մինիստրութեան մէջ տեղի ունեցաւ խնճոյք, ներկայութեամբ արքայական տան և օտարազգի բարձրաստիճան անձանց։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յունիսի

Սօուտհեմպտօն.—Գործադուլը վերջացաւ։ Նաւեր բեռնողները գործի կպան մինչև պահանջների նկատմամբ պատասխան ստանալը։

—

Լօնդօն.—Նաւաստիների գործադուլը Հուլլում մեծ ծաւալ է ստանում, Նաւ[illegible]ների բանւորները յարում են գործադուլին։ Շատ նաւերի վրա աշխատանքները բոլորովին դադարած են։

—

11 յունիսի

Րօտերդամ.—Նաւատէրերը որոշեցին չը զիջել գործադուլարարներին և պահանջել անպայման ենթարկվել։

—

(Լրագիրներից)

Լօնդօն.—250 նաւերի տէրերը զիջեցին բանւորների պահանջների առաջ՝ աւելացնելով աշխատավարձը։ Մի քանիսը դեռ ևս յամառում են։ Շտրէյկբրէխերները շատ տեղերում փոխարինում են գործադուլարար նաւաստիներին, որոնց վրա տեղի են ունեցել յարձակման մի քանի դէպքեր։

Բրիւսսէլ.—Բէլգիական և հօլլանդական սինդիկատների նաւաստիները դիմեցին Բերնի միջազգային բիւրօյին, խնդրելով միջնորդել ծովային պետութիւնների առաջ, հումանիտար նոր օրէնքներ մշակելու, ծովային ծառայութեան համար։

ՄԻՆԻՍՏՐԱԿԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄԸ ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յունիսի

Պարիզ.—Պատգամաւորների պալատը, քննելով ընտրական սիստեմի բարենորոգման հարցը, 341 ձայնով ընդդէմ 223-ի, մերժեց այն ուղղումը, որով պալատի ընտրութիւնները պիտի տեղի ունենային միայն մեծամասնութեան սկզբունքի համաձայն։ Քուէարկութեան այս հետևանքը ներկայանում է մեծ աջողութիւն համեմատական քուէարկութեան կողմնակիցների համար։

—

11 յունիսի

Րուան.—Ֆալիէրը ժամանեց։ Տեղ հասնելու բոպէին նախագահը տեղեկացաւ պալատի քուէարկութեան մասին և յայտնեց, որ կը մնայ երկու օր։

—

Պարիզ.—Մինիստրական մարմինը որոշեց՝ Ֆալիէրի վերադարձից յետոյ պաշտօնաթող լինել։ Պալատի կուլուարներում դրութիւնը համարվում է դժուարին։ Եթէ մինիստրական նոր կազմը կողմնակից լինի համեմատական ընտրութիւններին, այն դէպքում նրա դէմ կը լինեն 200 հանրապետականներ, որոնք երէկ համեմատական ներկայացուցչութեան դէմ խօսեցին. իսկ եթէ նոր կազմը հակառակ լինի համեմատական ընտրութիւններին, այն դէպքում չի ստանայ մեծամասնութեան ձայնը։ Մօնիսի յաջորդներ են կարծվում Կլեմանսօն, Կայիօն, Բրիանը և Դելկասսէն։

—

Պարիզ.—Կայացաւ մինիստրական խորհրդի նիստը, որից յետոյ մինիստրները Մօնիսին յանձնեցին հրաժարագրեր։ Րուանը և Ֆալիէրը Մօնիսից նամակ ստացան, որով նա յայտնում է կաբինէտի որոշումը՝ յետաձգել հրաժարագրերի յանձնումը մինչև Ֆալիէրի վերադարձը, որը սպասվում է կիրակի օրը։

—

12 յունիսի

Պարիզ.—Պարլամենտական շրջաններում ենթադրում են, որ Ֆալիէրը կը դիմէ նախկին կաբինէտի անդամներից մէկին, հաւանականաբար Կայօյին կամ Դելկասսէին, որովհետև Մօնիսի կաբինէտի անկումը տեղի ունեցաւ ոչ քաղաքական ծրագրի հարցի պատճառով։ Պալատի արձակման նկատմամբ եղած ենթադրութիւնները վաղաժամ են, չը նայած արմատականների կուսակցութեան մէջ առաջացած տարաձայնութիւնների շնորհիւ յարուցված դժուարին կացութեան, որպիսին առաջացել է ընտրական բարենորոգման նախագծի առիթով։ Աշխատանքի բօրսայի համագումարը վերջացրեց իր աշխատանքները, որը պնդեց սինդիկալիստների բացասական վերաբերմունքի նկատմամբ բանւորների կենսաթօշակի մասին. համագումարը քուէարկեց մի քանի որոշումներ աշխատանքի բօրսայի կազմակերպչական հարցերի մասին, նմանապէս և բանւորական սինդիկատների միութեան նկատմամբ։ Մարսէլլի մի քանի գլխաւոր արձաքանքներում ծառայող սպասաւորները գործադուլ են յայտարարել՝ գների բարձրացման շնորհիւ աշխատանքի համար տրվող նուազ վճարների։ Ժամանեց Ֆալիէրը և այցելեց Մօնիսին, որը ներկայացրեց մինիստրական կազմի հրաժարագիրը։ Հրաժարականը ընդունվեց։ Մօնիսը Ֆալիէրին խորհուրդ տուեց բանակցել Կայօյի հետ, նոր մինիստրութիւն կազմելու համար։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՑՈՒՐՋԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յունիսի

Թէհրան.—Սիփեհդարի հեռանալու պատճառով առաջացած ճգնաժամը շարունակվում է։ Նոր կաբինէտի կազմում դժուարանում է՝ մէջլիսի անդամների մեծամասնութիւնը կազմող չափաւորների անհամաձայնութիւնների պատճառով։ Չափաւորները կառավարութեանը կուսակից են։ Սիփեհդարի վերադարձը հաւանական է։

—

(Լրագիրներից)

Թէհրան.—Բաշտ ժամանած Սիփեհդարը մինիստրներից և պատգամաւորներից մի քանիսից՝ հեռագիրներ ստացաւ վերադառնալու մասին, սակայն վերջնականապէս մերժեց Թէհրան վերադառնալու խնդիրը։

—

Թէհրան.—Մէջլիսը ընդունել է մի որոշում, որով 30 պատանիներ ուղարկվելու են արտասահման՝ ուսանելու համար պետութեան հաշւով։ Դրանցից 15 հոգի կը սովորեն զինուորական դպրոցներում, իսկ մնացած 15-ը քաղաքացիական դպրոցներում։ Սրանից յետոյ, հինգ տարի շարունակ տարեկան 20 հոգի պիտի ուղարկվեն արտասահման, որոնք աւարտելուց յետոյ պիտի մտնեն պետական ծառայութեան մէջ։ Պատանիներից իւրաքանչիւրը տարեկան կը ստանայ մօտ 1,100 րուբլի, իսկ 200 րուբլի ճանապարհածախս։

Վերջերս Պարսկաստանի լրագիրները սկսել են զբաղվել Պարսից ծոցը անգլիական ազդեցութիւնից ազատելու հարցով։

—

Թէհրան.—Ամերիկայի Չիլիգամբանկի ներկայացուցիչը Թէհրան է եկել, Պարսկաստանում երկաթուղիներ շինելու արտօնութիւն ձեռք բերելու համար։

Քիրմանշահի դատաւոր է նշանակվել Սարդարը-Մօթալարն, որը շուտով կերթայ իր պաշտօնատեղին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յունիսի

Ցետինիէ.—Ցերենցիօ Տօկկին երէկ երեկոյեան Ցետինիէ կանչվեց. այսօր առաւօտեան երկար խորհրդակցեցին (*), որից յետոյ Տօկկին մեկնեց Պօդգօրիցա, ուր կը մնայ երկու օր, իսկ ապա կերթայ Հռօմ։

—

Սերաեվօ.—Բօսնիայի մահմեդականների գաղթը մեծանում է։ Ամբողջ Բօսնիայից գաղթեցին 1134 մարդ։

—

11 յունիսի

Ցետինիէ.—Թագաւորի նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ երկարատև խորհրդակցութիւն դիւանագիտականամբողջ կազմի, երբ Թագաւորը յայտնեց վճռականապէս իր խաղաղասիրութեան մասին։ Յունիսի 11-ին, Թիւրքական դեսպանը խորհրդակցութեան արդիւնքների առիթով մեկնում է Պօդգօրիցա, ուր կը կանչի ալբանացիների պարագլուխներին և կունենայ նրանց հետ մի շարք խորհրդակցութիւններ՝ նրանց համոզելու նպատակով, վերջ տալ ապստամբութեանը և պայմանաւորվել մանրամասնութիւնների նկատմամբ։

—

Ցետինիէ.—Դիւանագիտական մարմնի խորհրդակցութեան ժամանակ Թագաւորը յայտնեց խաղաղասիրական տենչանքներ և խիստ հետևել պետութիւնների խորհրդին, խուսափելու Թիւրքիայի հետ բարդութիւններ ստեղծելուց, և չեզոքութիւն պահպանել ալբանական հարցում։ Արքան միաժամանակ ցաւ յայտնեց, որ ներումը անորոշ կերպով է խօսում այն ալբանների իրաւունքների մասին, որոնք զինաթափ են լինում։ Թիւրքաց դեսպանը յայտնեց, որ ալբանները յամենայն դէպս կօգավեն՝ զինուորական ծառայութիւնը Շկօտրայի վիլայէթում անցկացնելու իրաւունքով, և նրանք ազատված կը լինեն ոչխարների հարկից։ Իբրև ապացոյց իր խաղաղասիրութեան, Թագաւորը առաջ բերեց այն փաստը, որ համբերատարութեամբ է նայում իր հողի՝ Նգերեան բարձրութեան վրա Թիւրքերի ձեռքով ամրութիւններ կառուցելու փաստին, յոյս յայտնելով որ Թիւրքիան մօտ ապագայում բաւարար լուծումը կը տայ այս հարցին։

—

Պօդգօրիցա.—Յունիսի 10-ին, Ջաւբերաշում՝ կլեմենտի, կաստրատի, խօտի և տուզի ցեղերի պարագլուխների խորհուրդը վճռեց զինաթափ չը լինել և չը հպատակվել։ Հէնց, որ գլխաւորները վերադարձան, ալբանացիները անմիջապէս յարձակվեցին Թիւրքական զօրքերի վրա։ Ամբողջ գիշերվայ ընթացքում տեղի ունեցաւ կռիւ։ Թիւրքերը մնացին իրանց դիրքերի վրա։ Պարագլուխները որոշեցին մինչև արեան վերջին կաթիլը կռւել, պահանջելով լիակատար ինքնավարութիւն։ Նրանց մի մասը հրաւէր ուղարկեց Թիւրքիայում ապրող ալբաններին, որոնք գալու խոստում էին տուել. սրանք եթէ գան, այն ժամանակ տեղի կունենայ համաժողով, որտեղ դեսպանը յոյս ունի համոզել ալբաններին։

—

12 յունիսի

Պօդգօրիցա.—Երէկ Թիւրքաց դեսպանի մօտ էին խմբվել 60 ալբան պարագլուխներ։ Սադրէդին-բէյ մի ճառով, սուլթանի անունից կոչ արեց վերջ տալ երկու կողմերի համար ևս վնասաբեր կռւին։ Այսօր դեսպանին ներկայացան բազմաթիւ կաթօլիկ ալբան կանայք, որոնք արտասուակալ աչքերով խնդրում էին աջակցել նրանց տուն վերադարձին։ Դեսպանը հանդըստացրեց նրանց և խօսք տուեց վերադարձին աջակցել։

—

(Լրագիրներից)

Ցետինիէ.—Ֆրանսիական դեսպանը ձայնակցեց գերմանական, աւստրիական և իտալական դեսպաններին՝ չեռնօգօրական կառավարութեանը յիշատակագիր ներկայացնելու գործում, որը պարունակում է հետևեալը. չեռնօգօրական կառավարութեանը առաջարկվում է պահպանել կատարեալ չէզոքութիւն ալբանական ապստամբութեան նկատմամբ, որի հետ միաժամանակ նա պարտաւոր է յանձնարարել այն մալիսօրներին, որոնք գտնըվում են չեռնօգօրական հողի վրա, անմիջապէս վերադառնալ Թիւրքիա։

—

Կատտարօ.—Ալբանական կենտրօնական կօմիտէն, որը գտնվում է Ալբանիայում, տեղեկութիւն ստացաւ, որ սուլթանի անձի դէմ պատրաստված դաւադրութիւնը բացվել է մի ինչ-որ բօլգարացի։

—

Ցետինիէ.—Տեղեակ շրջաններում ապացուցվում է, որ չեռնօգօրական արքայ Նիկօլայը շուտով կերթայ Վիէննա և Պետերբուրգ։ Շահագրգռված կառավարութիւնների միջև այդ ճանապարհորդութեան նկատմամբ արդէն բանակցութիւններ են սկսվել։

Գեներալ Միւուշկօվիչին յանձնարարված է Նիկօլայ Թագաւորի կողմից բացատրել ռուսական արտաքին գործերի ղեկավարներին այն պատճառները, որոնք չեռնօգօրական կառավարութեանը հարկադրեցին զետեղել զօրքերը Թիւրքական սահմանագլխի ուղղութեամբ։ Գլխաւորապէս Միւուշկօվիչին յանձնարարված է մատնանիշ անել այն հանգամանքի վրա, որ չը նայած չեռնօգօրական կառավարութեան խաղաղասիրութեանը՝ նրա համար այնուամենայնիւ դժուար է արգելք հանդիսանալ ալբանացի ապստամբների սահմանը անցնելուն, որովհետև տեղա-

կան ազգաբնակութիւնը համակրանքով է վերաբերւում առաջարկներին։

Ֆլեյտոն.— Թիւրքական դեսպան Սաղբէյ-բէյը յայտնեց [illegible] ներկայացուցիչ [illegible] որ Թիւրքիան [illegible] ներին [illegible] միջոցներ [illegible] յայտնում [illegible] ման Թիւրքիայի [illegible] գաւ Տօմաօգլուի [illegible] մանսուրական [illegible]

Բեռլին.— «Vossische Zeitung»-ը հաղորդում է, որ Թուրքիայի [illegible] Թիւրքիայի [illegible] համաձայնութեան [illegible] Թուրքիան [illegible] Թիւրքիայի [illegible] Այսրեանի [illegible]

Վիեննա.— Վիեննայի կարինետը [illegible] Ալբանիայի [illegible]

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

10 յունիսի

Լոնդոն.— Հոզէֆիայից հաղորդում են [illegible] Ջիզյայի [illegible] 1000 մարդ, [illegible] 500-ը [illegible] Ալբանացիների [illegible]

11 յունիսի

Մոնաստիր.— Սալոնիկ Կ. Պոլիս [illegible]

12 յունիսի

Սալոնիկ.— Սալոնիկ ժամանեց ժամը 4-ին գնացքով, իսկ 6 ժամին մեկնեց [illegible]

(Լրագիրներից)

Բեռլին.— [illegible] Թիւրքիայի [illegible] Ալբանիայի [illegible]

Փոխ-Ալբ-Պոլիս [illegible] Թիւրքիան [illegible] Թիւրքիայի [illegible]

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Ծխական դպրոցների և գիւղատնտեսական [illegible])

[illegible] գիւղատնտեսական [illegible] Էջմիածնի [illegible] 10,500 [illegible] Ս. Աթանասեանի [illegible] ... թեան գալ հայ ժողովրդին՝ տարածելով նրա մէջ գիւղատնտեսական գիտութիւններ, գտնում է սակայն, որ Խորհրդի այն որոշումը, թէ այդ գումարը պէտք է բաժանվի մեր հինգ թեմական և երկու ծխական դպրոցներին՝ դրանց կից գիւղատնտեսական բաժանմունքներ բացելու, ոչ միայն չի տայ ցանկալի հետևանքներ, այլ նոյնիսկ կը վնասի գիւղատնտեսական հմտութիւններ տարածելու գործին, տալով գիւղատնտեսութեան թերուսներ և դիլետանտներ, այն ինչ մեր գիւղատնտեսութիւնը ամենից առաջ կարիք ունի գործնականապէս փորձված և տեսականապէս պատրաստված գիւղատնտես տեխնիկների՝ նրա այս կամ այն ճիւղից։ Ապա քննելով այդ խնդրի լուծումը այլ երկիրներում, ինչպէս և մեր երկրի արդի պահանջները՝ զեկուցանողը առաջարկում է. ա) բացել մեր երկրի երկու տիպիկ շրջաններում դաշտավայրերի համար՝ Էջմիածնում, իսկ սարահարթերի համար՝ Ալէքսանդրոպոլում—փորձադաշտեր՝ օրինակելի տնտեսութեամբ՝ համապատասխան այդ շրջանների հողային, կլիմայական, տնտեսական պահանջների, ուր մտողները՝ գիւղատնտեսութիւն սիրողներից և դրանով պարապել ցանկացողներից, կարողանային տեսնել, սովորել և ձեռք բերել գիւղատնտեսական հմտութիւններ և այդ տարածել իրանց գիւղերում կամ տնտեսութիւնների մէջ. բ) փորձադաշտերը, բացի այդ, ունենալու են գիւղատնտես մասնագէտների ուժեղացած կազմ, որոնք որպէս շրջիկ հրահանգիչներ գործելու են փորձադաշտից դուրս ժողովրդի մէջ, տալով ազգաբնակութեանը ցուցմունքներ, խորհուրդներ, ստեղծելով գիւղերում ցուցական տնտեսութիւններ և ղեկավարելով այն։

Դրանցից իւրաքանչիւրը կը պահանջի առնուազն 8—10,000 ր. գումար, ուստի Եկեղեցական Խորհրդի տարեկան 10,500 ր. գումարից 6000-ը յատկացվի Ալէքսանդրոպոլի փորձադաշտին, 3000-ը Էջմիածնին, ուր լինելու է Դաւթեան փորձադաշտը 7—8 հազար տարեկան բիւջէով. դրանով կը ստեղծվեն երկու լուրջ և օգտաւէտ հաստատութիւններ և գործունէութիւն։ Զեկուցանողի կարծիքով այդ գործի ղեկավարութիւնը, բնականաբար, յանձնվելու է Անդրկովկասում գոյութիւն ունեցող նոյնանման նպատակների ծառայող մեր միակ գիւղատնտեսական հաստատութեան՝ Թիֆլիսի Հայ Գիւղատնտեսական և Տնայնագործական Ընկերութեանը, որը և կը հսկի այդ հաստատութիւնների խելացի և նպատակայարմար գործունէութեան վրա։

Ա. Աթանասեանի առաջարկի շուրջ և այդ առիթով տեղի ունեցաւ մտքերի փոխանակութիւն։

Խ. Երիցեան գտնում է, որ փորձադաշտը իր իսկական մտքով, մեծածախս հաստատութիւն է և եղած միջոցները շատ քիչ են, ուստի առաջարկում է բաւականանալ մի քանի շրջիկ ինստրուկտորներով։

Ա. Քալանթար յայտնում է, որ փորձադաշտ ասելով այս դէպքում պէտք է հասկանալ մի աւելի համեստ հաստատութիւն, որը իրան դրած կը լինի ոչ այնքան գիտական նպատակներ, որքան գործնական, իսկ հրահանգչական կազմը կը գայ տարածելու գիւղատնտեսական տեխնիկական և փորձադաշտի տուեալներն ու հետևանքները ժողովրդի մէջ, ուստի այդօրինակ գործադրութիւնը և կազմակերպութիւնը գտնում է նպատակայարմար, եթէ միայն այս կամ այն ձևով նրանից օգտվեն նաև դպրոցները։

Ա. Սահակեան առանձնապէս ծանրանում է ինստրուկտորական գործունէութեան վրա, որպէս միշտ շարժուն և կենդանի մի այնպիսի կազմակերպութեան, որը գործելու է ժողովրդի մէջ տալով նրան ամենատարրական և արդէն փորձված և յայտնի խորհուրդներ ու ցուցմունքներ։

Գեօզալեան Տ. գտնում է, որ Սահակեանի առաջարկը իրան անհասկանալի է, այդ շրջիկութիւնը, առանց մի որոշ հողաբաժնի, ուր ճշգվելու են մի շարք փորձեր, զուրկ կը լինի գործի կայունութիւնից և աւելի թէօրետիքական բնաւորութիւն կը տայ գործին, ուստի նա ևս առաջարկում է փորձնական դաշտ, որը անուանում է ցուցադաշտ։

Տէր-Ղազարեան անպայման կողմնակից է փորձադաշտի, որից ամենափոքրն ու քիչ կատարեալը անգամ դառնալով տեսանելի, շօշափելի իր աչող փորձերով՝ օրինակ է դառնում ազգաբնակութեանը և վարակում է նրան նոյնանման փորձեր կատարելու ցանկութեամբ. պարոնը բերում է իր՝ Քանաքեռում արած մի քանի նոյնանման փորձերի պատկերը։

Ց. Փիրալեան նոյնպէս կողմնակից է փորձադաշտերի, և սակայն դրանց նա անուանում է ներկայ դէպքում ուսուցանողական դաշտեր (учебныя поля), առանց որոնց գործը կը կորցնի իր շօշափելիութիւնը. նա միաժամանակ կողմնակից է ինստրուկտորական գործունէութեան, բայց ոչ շատ լայն բայոնների համար, այլ աւելի նեղ։

Նախագահը հարցը համարելով սպառված, դնում է քուէարկութեան. անցնում է միաձայն՝ փորձադաշտեր (ուսուցանողական-դաշտեր) ունենալու անհրաժեշտութիւնը՝ միացած ինստրուկտորական գործունէութեան հետ։

Երկրորդ հարցը տեղի ընտրութիւնն է։

Աթանասեան, բացատրելով մեր երկրի երեք տիպիկ շրջանների առանձնայատուկ պայմանները, գտնում է, որ ցանկալի էր ունենալ այդպիսի հաստատութիւններ Էջմիածնում (դաշտային), Ալէքսանդրոպոլում (զուտ անջրդի հացահատիկային) և Ախալքալաքում կամ Նոր-Բայազէտում (անասնապահական-լեռնային), սակայն, աչքի առաջ ունենալով միջոցների սղութիւնը, առաջին հերթին առաջարկում է բացել ուսուցանողական դաշտեր՝ Էջմիածնում և Ալէքսանդրոպոլում։

Խորհրդակցութիւնը երկար քննութիւններից յետոյ ճնշող մեծամասնութեամբ ընդունում է որպէս տեղ Էջմիածինն ու Ալէքսանդրոպոլը՝ հետևեալ յաւելումով. աշխատել, որ Եկեղեցական Խորհուրդը և ընդհանրապէս հայ հասարակութիւնը ուշք դարձնի Ախալքալաքի շրջանի գիւղատնտեսական կարիքների վրա՝ բացելով այդ շրջանում ևս նոյնանման հաստատութիւն, որպիսին ցանկալի է համարվում հիմնելու Էջմիածնում և Ալէքսանդրոպոլում։

Գալով Ախալցխայի դպրոցին տրվելիք 1,500 ր. նպաստին, խորհրդակցութիւնը մերժում է այդ՝ աչքի առաջ ունենալով եղած միջոցների առանց այն էլ անբաւաբար լինելը։ Ախալցխայի ներկայացուցիչ Տէր-Յակոբեան իր առանձին կարծիքն է մտցնում արձանագրութեան մէջ։

Քննելով որոշված հաստատութիւնների կառավարութեան ձևի խնդիրը, խորհրդակցութիւնը գտնում է, որ այդ հարցը, որպէս և մանրամասն նախահաշիւը, չէ վերաբերում իրան, ուստի և այդ երկու խնդիրները թողնում է Պետերբուրգի Եկեղեցական Խորհրդին որոշելու՝ այս կամ այն հաստատութեանը յանձնելու։

Ժամը 1-ին ժողովը փակվում է, յանձնելով Ց. Փիրալեանին ձևակերպելու խորհրդակցութեան որոշումներն ու պատճառաբանութիւնները, որոնք, կցված խորհրդակցութեան մանրամասն արձանագրութիւնների հետ, կը ներկայացվեն Խորհրդին։

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒՀԻՆԵՐԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ*)

Հայր-պարկեւաց Երզնկեանի զեկուցումը Լոռու վիճակի դպրոցների մասին ընդգծում է գլխաւորապէս դպրոցների նիւթական տնտեսական անբարեկարգ պայմաններն և դպրոցական ծրագրի միանգամայն անհամապատասխան պահանջները գիւղական դպրոցների համար։ Այս խնդրով ընդհանուր ժողովը զբաղվեց և քննութեան առաւ բաւական երկարատև ժամանակ, մօտ երկու նիստ։ Ընդհանուր ժողովի որոշմամբ խօսողները պէտք է արտայայտվէին մասնաւորապէս ուսումնական-ծրագրային խնդիրների շուրջը։ Թեր և դէմ վիճաբանութիւններից յետոյ ժողովը յանգեց այն եզրակացութեան, որ մի ծրագիր մի տիպի դպրոցի համար մշակելը և գործադրելը առաջացնում է շատ անյարմարութիւններ ու պակասութիւններ, որոնցից զգալի կերպով տուժում են մանաւանդ գիւղական և օտարախօս հայ դպրոցները, ուստի պէտք է հիմնական ծրագրի վերամշակման ժամանակ մշակել զուգընթացաբար մի այլ ծրագիր՝ յարմարեցված տեղական ուրոյն պայմաններին, իսկ վերջնական որոշում կայացնելը ծրագրի ոգու ու բովանդակութեան և նաև դպրոցական տիպերի մասին յետաձգել հետևեալ երկրորդ նիստին։

Յունիսի 10-ին, ցերեկվայ ժամը 11-ին, կայացաւ ընդհանուր ժողովի երկրորդ նիստը նախագահութեամբ Ս. Խանոյեանի։ Նախ կարդացվեց առաջին նիստի արձանագրութիւնը և վաւերացվեց, ապա նախագահը յայտնեց, որ վերաստուգիչ յանձնաժողովը պատրաստել է իր զեկուցումը՝ արդեօք դիմել օրակարգի հերթական խնդիրներին, որոնք յետաձգված էին վերոյիշեալ զեկուցման պատճառով, թէ շարունակել առաջին նիստից կիսատ մնացած ու չը վերջացած խնդրի՝ երկու ծրագիր և երկու տիպի դպրոցներ ունենալու մասին վիճաբանութիւններն ու արդիւնք կայացնելը։

Որոշվեց նախ կիսատ մնացած հարցի լուծումը վերջացնել, ապա անցնել օրակարգի միւս խնդիրներին։

Երկրորդ նիստը նուիրվեց ամբողջապէս ծրագրային և դպրոցական տիպի խնդիրներին, որոնք առաջացրին բուռն վիճաբանութիւններ ժողովականների մեծամասնութեան կողմից։ Փոքրամասնութիւնը պահանջում էր պահպանել ներկայ դրութիւնը՝ այժմեան ծրագիրն ու վեցամեայ դպրոցական տիպը. մի մասը առաջարկում էր սահմանափակել որոշ վայրերի համար բաժանմունքների թիւը մի, երկու, երեք կամ չորսամեայ և այլն կարգով. ոմանք էլ պահանջում էին ունենալ երկու ծրագիր՝ մէկը իբրև նորմալ ծրագիր, քաղաքային միանման պայմաններ ունեցող վայրերի, միւսը իբրև նորմալ ծրագիր՝ գիւղական միանման պայմաններ ունեցող վայրերի համար։

Առաջարկվում են շատ բանաձևեր։ Մի բանաձև, բաւական ընդարձակ, առաջարկում է Ս. Աբովեանը, որ իր մէջ գրեթէ ամփոփում է բոլոր բանաձևերը։ Նախագահի առաջարկութեամբ տեղի է ունենում ընդմիջում, որպէսզի ինքը քարտուղարների օգնութեամբ բոլոր առաջարկված բանաձևերը վերածէ մի կամ մի քանիսի և առաջարկէ ժողովին քուէարկութեան համար։ Ընդմիջումից յետոյ սկսում շատ խօսվեց, թէ դպրոցական երկու տիպը լինեն եռամեայ և վեցամեայ թէ քառամեայ և վեցամեայ։

Տեղի ունեցած երկարատև մտքերի փոխանակութիւնից յետոյ հարցը դրվեց քուէարկութեան։

Ճնշող մեծամասնութեամբ անցաւ քառամեայ և վեցամեայ դպրոցական տիպի պահպանումը, իսկ միաձայն՝ որ ուսումնական ծրագիրը ևս լինի առանձին-առանձին, մէկը վեցամեայ դպրոցի համար, միւսը աւելի կրճատ, սեղմված, քառամեայ դպրոցի համար։ Վերջում ընդունվեց մեծամասնութեամբ վերոյիշեալ պայմանների հիման վրա կազմված Ս. Աբովեանի բանաձևը՝ ունենալ դպրոցներ վեցամեայ և քառամեայ, իսկ ծրագիրը վերամշակելիս անհրաժեշտօրէն ի նկատի առնել տեղական ուրոյն պայմաններն և տալ հիմնական ծրագրի հետ և մի կրճատ, յարմարեցված ուսման տարվայ տևողականութեան, լեզուական-օտարախօս երեխաներ ունենալուն ու այլ պայմաններին։

Հետևեալ երրորդ նիստը նշանակվեց յունիսի 11-ին, ցերեկվայ ժամը 10-ին։ Ժողովականներին բաժանվեց Միութեան 1910 թւի տպագրված հաշիւը։

ՔԱՄՈՅԵԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԾԽԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Մի քանի տարիներից ի վեր Թիֆլիսի առաջնակարգ համարված և ամենաինտելիգենտ ծխականներ ունեցող Քամոյեան եկեղեցու ծխական համայնքի մէջ տեղի են ունենում մի շարք փոթորկալից ընդհարումներ, որոնք իրանց արտայայտութիւնն են գտնում ծխական ընդհանուր ժողովներում։

Ընդհարումները առաջ են եկել այն թիւր և միանգամայն սխալ հասկացողութիւնից, որ ունի եկեղեցու բազմամեայ և, պէտք է շեշտել, բազմաշխատ երէցփոխ Առ. Վարդապետեանը երէցփոխի և ծխական հոգաբարձութեան իրաւունքների և դրանից առաջացած ֆունկցիաների մասին։

Այդ ընդհարումները հանգան այն բանին, որ երէցփ. և. Վարդապետեան, չը կարողանալով հաշտվել [illegible]աբարձութեան հետ, որպէս կոլլեգիալ մարմ[illegible] հրաժարական տուեց իր պաշտօնից։ [illegible]աբարձուներից երկուսը ևս, զանազան [illegible]ճառներից դրդված, տուին իրանց հրաժար[illegible] և առաջ եկաւ հոգաբարձակ[illegible] անդամների և մի երէցփոխի ընտրութեան հարցը, որը և կազմում էր կիրակի օրվայ ծխական ընդհանուր ժողովի քննութեան առարկան։

Ծխական ժողովը նախ և առաջ ընդառաջ գնալով հոգաբարձութեան անդամների առաջարկին՝ ամսական 15 ր. նպաստ յատկացրեց դպրոցի նորերս վախճանված ուսուցչուհի օր. Վ. Լազարեանի մօրը՝ ցմահ. այնուհետև, քննելով Քամոյեան ս. Գէորգ եկեղեցու շինութեան խնդիրը, որոշեց ստուգողական քննութեան ենթարկել շինարարական մասնաժողովի կատարած գործը, որից յետոյ միայն սատանձնելու է նա շինութեան ողջ գործը։

Երէցփոխի ընտրութեան հարցը ևս յետաձգվեց, քանի որ բժ. Աղասարեանի հրաժարականից յետոյ՝ քուէարկվել այդ պաշտօնի համար, ժողովը մի այլ յարմարաւոր թեկնածու չունէր. անցնելով հոգաբարձութեան երեք անդամների ընտրութեանը, ժողովը վերընտրեց ներկայ հոգաբարձական կազմի նախագահ Յ. Մելիք-Բախտամեանին, իսկ նորերից ընտրեց՝ բժ. Բ. Աղասարեանին, Յ. Սպենդիարեանին, իսկ որպէս անձնափոխանորդներ՝ բժ. Ե. Մինասեանին և Լ. Բաբայեանին։ Հին կազմից մնաց որպէս հոգաբարձու տ. Եղ. Արծրունին։

Ներկայ ընտրութիւնը, որպէս ամենաաջող, յոյս է ներշնչում ծխականներին, որ այսուհետև հոգաբարձական նոր կազմը՝ բաղկացած լինելով շիտակ, գլխովին ինտելիգենտ և համայնքի ու դպրոցի շահերը ըմբռնող և գերակշռող անձերից, իր գործը կը տանի կատարեալ համերաշխութեամբ, որով և կարդարացնի ծխականների յոյսերը՝ տալով վերջապէս իր շինութեամբ մօտ օրերումս աւարտվող մի գեղեցիկ եկեղեցի, ծխական դպրոց՝ վեցամեայ դասընթացքով և հարուստ կալուածքների խելացի կառավարութիւն և միջոցների նպատակայարմար գործադրութիւն։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

Անձրևները Ղուբայի օրջանում

Ղուբա, 7 յունիսի

Ապրիլին, մայիսին և նոյնիսկ մինչև օրս տեղացող յաճախակի անձրևները զգալի վնասներ հասցրին շրջանիս գիւղացիութեան։

Ջրհեղեղ, կարկտախառն անձրևները նախ քանդեցին մի քանի տներ Ղուբայում, իսկ շրջակայ գիւղերի և արօտատեղերի ցանքսերը քանի-քանի տեղ վնասեցին. շատ անասուններ Միւշկիւրում ցրտից թէ քաղցից կոտորվեցին. Ղուբա գետակի ջուրը աւելանում է և սպառնում Խաչմաս կայարանի մի քանի կամուրջները քշել տանելու, ինչպէս և վնասելու նրա շրջակայքում եղած ցանքսերը։ Ոստիկանութեան կարգադրութեամբ գիւղացիները գետակի ափերը դրստում են, որպէսզի ջրի հոսանքը իր հին տեղերով՝ առուակներով անցնէ և որևէ բան չը փչացնէ։ Մուղանում ձմեռը Ղուբայի ոչխարատէրերի հազարից աւելի ոչխարները կոտորվեցին. վնասներ կրեցին նրանց տէրերը։

Անձրևները օգնեցին միայն պտղատու ծառերին։ Մ. Սալամբէգեան

Ամառանոցային սեզօնը Դիլիջանում

Դիլիջան, 6 յունիսի

Եկւորների թիւը օրէ-օր աւելանում է. եղանակը դեռ գարնանային է։

Մի քանի օր անձրևելուց յետոյ այսօր երկինքը պարզվեց և արեգակը ցոյց տուեց իր փայլուն դէմքը։ Այս տարի Դիլիջանը խոստանում է աւելի ուրախ լինել։ Մի քանի օրից կը սկսէ նուագել բոտանիքում Թիֆլիսից հրաւիրված երաժշտական խումբը. միաժամանակ և կը սկսվեն դերասան Անդրանիկի ղեկավարութեամբ հայ դերասանների մշտական ներկայացումները։

Մ. Ս.

Ընթացիկ կեանքը Պեատիգորսկում

Պեատիգորսկ, 31 մայիսի

Ուսումնական տարին վերջացաւ, արձակվեցին տեղիս ծխական ուսումնարանի սաները։ Թէ անցեալ և թէ այս տարի մեր ուսումնարանում քննութիւններ չեն եղել. այդ մի համակրելի քայլ է և պատիւ է բերում մեր ուսուցչական կազմին, որը պատճառ եղաւ ազատելու մանուկներին հոգի մաշող և տանջող քննութիւններից։ Արդ՝ ուսուցչական խումբը ստուգեց գրաւոր աշխատութիւնները և ըստ այնմ վճռեց մանկավարժական ժողովում ընդունակներին փոխել, իսկ թոյլերին վերաքննութեան ենթարկել կամ թողնել դասարանում։ Ցանկալի է, որ այս օրինակին հետևէին մեր գաւառացի ուսուցիչները։

Այս տարի մեր ուսումնարանական գործը տարված է կանոնաւոր, առանց խռովութեան և վրդովմունքների, հանգիստ կերպով. թէ ուսուցիչները և թէ հոգաբարձութիւնը իրանց վրա դրված պարտականութիւնը կատարել են սրբութեամբ, ուստի արժանի են շնորհակալութեան։

Տեղիս կանանց Բար. Ընկերութիւնը վերջապէս նպատակին հասաւ։ Ահա մի ամիս է՝ բացել է կար ու ձևի ուսումնարան մի վարժուհով, որտեղ սովորում են չքաւոր դասակարգի օրիորդներ և կանայք։ Կանանց այս առաջադիմական քայլը ուրախալի է և արժանի շնորհակալութեան։

Բժշկութեան սեզօնը մեզանում բացված է. բաւականին եկւորներ կան. պակասում է հայերի թիւը՝ համեմատած անցեալ տարիների։ Բաւականին հիւրանոցներ, բնակարաններ և [illegible] գաւալի կողմը յատուկ շինված ամառանոցները աւելացած։ Քաղաքում զգալի կերպով նեակ [illegible] բնակարանների գինը. 2 սեզոնը 100 հանոցով կարելի է վարձել Մթերքները նոյ որը առաջ 200 ր. էր։ Ջին տեսակի 4 կ., [illegible]էժան են. հացը առաջ 15—20 կ., տաւարինը 3 կ., ոչխարի միսը՝ կաթը, պանիրը, կանաչին կ., իւղը 40 կ., [illegible] են։

[illegible]անիկ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

◆ Թէհրանի ռուսական դեսպանութեան և Կովկասի Փոխարքայի միջև կայացած համաձայնութեամբ, սրանից յետոյ, Ռուսաստանում ապրող պարսկահպատակների մասին տեղեկութիւններ քաղելու համար պիտի դիմել Կովկասի պարսկական հիւպատոսներին, փոխարէն Պարսկաստանի ռուսական հիւպատոսներին դիմելու։

◆ Այս տարի Մարիամեան-Յովնանեան օրիորդաց դպրոցի եօթդասարանեան դասընթացն աւարտեցին 24 աշակերտուհիներ, որոնք են. Աթոյեան Աննա՝ Թիֆլիսեցի, Անդրէասեան Արուսեակ՝ ղաքթալցի, Աւետիսեան Մարիամ՝ Թիֆլիսեցի, Բաբոյեան Հայկանոյշ՝ ախալցխացի, Բայանդուրեան Արուսեակ՝ Թիֆլիսեցի, Գաբրիէլեան Սրբուհի՝ Թիֆլիսեցի, Գօզալեան Երանուհի՝ ախալցխացի, Գրիգորեան Աննա՝ Թիֆլիսեցի, Գրիգորեան Աստղիկ՝ Թիֆլիսեցի, Գրիգորեան Վարդուհի՝ Թիֆլիսեցի, Դէմուրեան Աշխէն՝ Թիֆլիսեցի, Իշխանեան Մարիամ՝ Թիֆլիսեցի, Հալաբեան Մարիամ՝ գանձակեցի, Ղամբարեան Հայկանոյշ՝ Թիֆլիսեցի, Մարտիրոսեան Սիրանոյշ՝ մշեցի, Միրիմանեան Մանեակ՝ Թիֆլիսեցի, Յովհաննիսեան Վարդանոյշ՝ գանձակեցի, Պոլոյեան Վարսենիկ՝ կարնեցի, Ջիջինեան Կատարինէ՝ Թիֆլիսեցի, Սահակեան Մարիամ՝ սղնախեցի, Սանդրոսեան Աննա՝ Թիֆլիսեցի, Սարգսեան Սահականոյշ՝ Թիֆլիսեցի, Տէր-Անդրէասեան Աշխէն՝ բօնիսեցի, Տէր-Աստուրեան Նեկտարինէ՝ Թիֆլիսեցի։

◆ Հաստատ աղբիւրից մեզ տեղեկացնում են, որ Պեատիգորսկում ապրող մի խումբ ինտելիգենտ հայերի շրջանում միտք է յղացել հիմնել սանատօրիա, հիւանդ հայ ուսուցիչների համար. Հոյակապ միտք է։ Ցանկալի է օր առաջ իրականացած տեսնել այդ իղձը։

◆ Հայ Դրամատիկ. Ընկերութեան վարչութեան առաջին նիստը տեղի ունեցաւ ամսիս 9-ին Ընկերութեան գրասենեակում ներկայութեամբ նորընտիր անդամների և փոխ-անդամների, որոնցից բացակայում էին երկուսը։ Կայացաւ վարչութեան պաշտօնավար անձանց ընտրութիւն. ընտրվեցին նախագահ՝ Տ. Յովհաննիսեան, փոխ-նախագահուհի՝ տ. Վ. Մամուլեան, գանձապահ՝ Ք. Տէր-Սարգսեան, քարտուղար՝ Ա. Նազարէ-

[illegible]

◆ Թիֆլիսի 12-ին կայացաւ Թիֆլիսի Արհեստաւորների Վարկային Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը, [illegible] 1) [illegible] 2) նախագահ ընտրվեց Ի. Մխեիձէն, 3) վարչութեան անդամներ ընտրվեցին Ի. Շահբազեան և Ե. Օթարովը, 4) Խորհրդի անդամ ընտրվեց Պոլումորդվինովը, և 5) փոխ-անդամներ ընտրվեցին Ս. Արումեանը և Ի. Սարգսեանը:

◆ Արքունական Թատրոնի նոր անտրըպրենեոր Ի. Պալիեվը Մոսկվայից Թիֆլիս վերադարձաւ: Նա կազմել է առաջիկայ սեզոնի համար յայտնի դերասանների խումբ:

◆ Յունիսի 10-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին հրդեհ ծագեց ինժեներ Գ. Եարալեանի մետաղաձուլական գործարանում, վնաս պատճառելով նաև գործարանին կից գտնվող երկյարկանի տանը: Գործարանը և տունը ապահովագրված են 50,000 րուբլով: Վնասը հասնում է 30,000 րուբլու:

◆ Քաղաքային վարչութիւնը կամենալով յետ պահել հրդեհաշէջների խմբի գլխաւոր Կ. Կալմըկովին հրաժարվելուց, ի նկատի ունենալով նրա օգտակար գործունէութիւնը քաղաքի համար, որոշեց աւելացնել նրա ռոճիկը 32 րուբլով ամսական, որպէսզի այդ յաւելումը համարվի անհատական: Բացի դրանից որոշվեց նրան իրաւունք տալ իր բնակարանը տաքացնել քաղաքային փայտով:

◆ Մօտ ապագայում Քութայիսում կը բացվեն հաշուապահական դասընթացքներ, որի հիմնադիրն է Գ. Գիգինէյշվիլի:

◆ Յունիսի 15-ից մինչև սեպտեմբերի 1-ը Թիֆլիսի պոստային գրասենեակներում պոստային գործողութիւնները կը կատարվեն առաւօտվայ ժամը 8—2-ը: Իսկ [illegible]այսինքն ժամանակամիջոցը կը մնայ [illegible] 5—7 ժամը: [illegible]տախեանը քաղ.

◆ Քաղաքագլուխ Սայ արձակուրդ է գումայից երեքշա[illegible] խնդրում: [illegible]0/11 ուսումնական տար-

◆ Ներկայում Ն. Ռ. Աբրահամեանի հաշւվայ ընկան դասընթացքներն աւարտեցին աւագ: Ունկնդիրների ընդհանուր թիւն [illegible]ել է 157 հոգի: Բացի 97 աւարտողներից, 42 հոգի նախապատրաստական դասարանից անցել են հաշուապահական դասընթացքները:

◆ Ներկայիս դադարած վրաց «Խալխի» թերթի խմբագիր Ջ. Սաֆարովի գործը կը քննվի յունիսի 27-ին, դատաստանական պալատում: Ջ. Սաֆարովը մեղադրվում է պատժագրքի 129-րդ յօդուածի I մասով:

◆ Մի քանի օրից ի վեր Նախալովկայի նորակառոյց գծի վրա սկսել է տրամվայի վագոնների երթևեկութիւնը:

◆ Քաղաքային արխիտեկտոր ինժեներ Մելիք-Բէգլարեանի 25-ամեայ ծառայութեան առիթով, որ լրանում է յունիսի 20-ին, քաղաքային ինքնավարութեան ծառայողները որոշել են տօնել նրա յոբելեանը և մատուցել նրան թանգարժէք ընծայ:

◆ Յունիսի 8-ին, Բագւում կայացաւ նահանգական ատեանի նիստը նախագահութեամբ քաղաքապետ գնդապետ Պ. Մարտինովի: Ատեանը քննութեան առաւ Բագուի քաղաքային ինքնավարութեան համար մայիսի 23-ին ընտրված ձայնաւորների հարցը: Պարզվեց, որ ընտրված 52 իրաւասուներից հրաժարվել են 39 հոգի: Մնացած 13 հոգին, համարեա բոլորն էլ մահմեդականներ, հրաժարական չեն ներկայացրել: Ատեանը քննեց Իսա-բէկ Աշուրբէկովի բողոքը, որով ապացուցվում էր, որ ընտրութիւններին մասնակցող Իսրաֆիլ Հաջիեվը, գտնվելով դատաստանական քննութեան, տակ, իրաւունք չունէր ընտրութիւններին մասնակցելու: Ատեանը որոշեց մայիսի 23-ի ընտրութիւնները անվաւեր ճանաչել և յայտնել քաղաքագլխին նոր ընտրութիւններ նշանակելու մասին, որ տեղի կունենայ առաջիկայ աշնանը:

◆ Բագուից մեզ հաղորդում են, որ դերասանուհի տ. Մելիքեանը, կազմելով մի փոքրիկ դերասանական խումբ, ամառս անցնելու է Շուշի մի շարք ներկայացումներ տալու:

◆ Բագուից «Կոչի» խմբագրութիւնը մեզ գրում է. «Կոչ» երկշաբաթաթերթը Բագուի քաղաքապետի կարգադրութեամբ դադարեցված է: Բաժանորդները կը ստանան բաւարարութիւն»:

◆ Շուշից Յովհ. Տէր-Ղազարեանը մեզ գրում է. «Անցած տարվայ դեկտեմբեր ամսում ես բաժանորդ եմ գրվել «Կայծեր» օրաթերթին՝ վճարելով 3 ր. 50 կ., բայց թերթի առաքումը դադարել է մարտ ամսից, ուստի սրանով խնդրում եմ «Կայծերի» խմբագրից ինձ բաւարարութիւն տալ»:

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

◆ Ռուսական ներքին գործերի մինիստրութիւնը մշակել է կանօնադրութեան մի նախագիծ, ժողովրդական արբեցողութեան դէմ գործող հոգաբարձութեանց համար: Արբեցողութեան դէմ գործողութիւնները առաջ տանելու համար գանձարանից բաց կը թողնվեն դրամական միջոցներ:

◆ Բագւում, յունիսի 10-ին, ցեր. 3 ժ. 55 րոպէին զգացվեց գետնի ալիքանման տատանումն, որը աւելի թոյլ էր, քան մայիսի 26-ին տեղի ունեցածը: Շինութիւնները վնաս չը ստացան:

◆ Խարբինից հաղորդում են, որ եապոնական լրագիրները Բեռլինից ստացել են տեղեկութիւն, որն ասում է, թէ [illegible]բր Ռուսաստանը աշնանը չինական սահմանագլխի վրա երևան կը գայ 160,000 մարդուց բաղկացած բանակով:

◆ Անգլիական Գէորգ V թագաւորի թագադրութեանը գնացած եապոնական նաւատորմը վերադարձին պաշտօնական այց կը տայ Ֆրանսիային և Աւստրո-Ունգարիային:

◆ «Zeit» թերթին հեռագրում են Պոդգորիցայից, որ ալբանացիները թըշնամաբար են վերաբերվում Թիւրքիային և հաւատ չեն ընծայում հրատարակված ներմանը: Նրանք որոշել են մերժել ներումը և պնդել զէնք պահելու իրաւունքի վրա: Ցամենայն դէպս ապստամբութիւնը կը վերսկսվի, հէնց որ Թիւրքաց զօրքերի մի մասը կը հեռանայ կռւի թատերավայրից:

◆ Բեռլինի լրագիրները մեղադրում են Չերնոգորիային յարաբերութեա[illegible] լարման մէջ: Փողոցային թերթերը մեղադրում են նաև Ռուսա[illegible]անին, որը [illegible]բր խարդաւանքներ [illegible] լարում և գըրգռում է Չեր[illegible]օրիային Թիւրքիայի դէմ, միջա[illegible] առաջ բերելու նպատակով:

[illegible]նվքէթ փաշան յայտնել է, թէ [illegible] այլ ևս չէ կարող երկարատև համբերութեան խորհուրդները հանդուրժել, եթէ ալբան փախստականները շուտափոյթ կերպով զինաթափ չեն լինի:

◆ Թիւրքական ծովային մինիստրութիւնը մտադիր է գնել Միացեալ-Նահանգներից չորս զրահանաւ, որոնք կառուցված են երկու տարի առաջ և անպէտք են համարված ամերիկեան նաւատորմի համար. իւրաքանչիւրին կը վճարվի 100,000 ֆունտ, որպիսի գումարը հաւանականաբար կը վճարէ Թիւրքիայում հիմնված զինաւորման լիգան:

◆ Պարսից խնամակալը ամարանոց է վարձել անգլիացիներին պատկանող հողաբաժնի վրա, յայտնելով որ երկիւղ է կրում ապրել չէզոքացված տեղում:

◆ Նախկին շահ Մուհամմէդ Ալին գտնվելով Նիցցայում ձմեռը՝ իր մօտ խորհրդակցութեան է հրաւիրել յետադիմականներին, որտեղ դրամ է հանգանակվել ներկայ ռէժիմի դէմ կռւելու համար:

◆ Ռաշտում գտնվող Սիփէհդարին մի քանի միտինգների որոշումներով դիմեցին՝ խնդրելով վերադառնալ Թեհրան, որից մերժում ստացան:

◆ Վերջերս լուր տարածվեց Սիփէհդարի վերադարձի մասին, որը իբր թէ ստացել է լիակատար իշխանութիւն գործողութիւնների:

◆ Մարաղայի նահանգապետին աջողվեց ցրել գահախնդիր Սալար-ուդ-Դովլէի աւազակախումբը:

◆ Թեհրանի «Իրանը Նօվ» թերթը վարչական կարգով դադարեցվեց: Դադարեցման պատճառը այն յայտնագործումն է, որով ապացուցվում է դրամահատութեան մէջ ռստիկանութեան մասնակցութիւնը:

◆ Ռուսական դիւանագէտներից մէկը Սիփէհդարի փախուստի առիթով նկատում է, որ իրանք չեն զարմանայ, եթէ խնամակալն էլ հետևի Սիփէհդարի օրինակին: Ռուսաստանը առայժմ կը մնայ սպասողական դրութեան մէջ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏ. ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ.

11 յունիսի

ԽԱՐԿՕՎ: Առաջին անգամ Ռուսաստանում բացվեց կրօնուսոյցների դասընթացք:

ՐԻԳԱ: Ուտօչկինը 7 թռիչք կատարեց, որոնց թւում 5 անգամ ուղևորների հետ:

ԼԵՓԻՑԱ: Ժամանեց Լիվերպուլի համալսարանի պրօֆեսոր Պերսը, որը կը ծանօթանայ գիւղացիների ագարակային բնակավայրերի հետ: Լիւցինում երևան հանվեց սախարինի գաղտնի գործարան, որի տէրերը թագնվեցին:

ՏՈՒՐԻՆ: Վախճանվեց իշխանազնուհի Կլօտիլդան:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՑԱՑՏՆՈՒՄ Է

Բրիւսէլ, Փահրատին.—Ձեր բարեկամի նոր հասցէն հետևեալն է, և կարող էք գրել. Mr. Hovhannès Grigorian, Rue Kodjorskaya, № 8., Tiflis, Russie.

Խմբագիր՝ Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Ց. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ
Մասնագէտ միզասեռական, սիֆիլիս և վեներական հիւանդութիւնների:
Ընդունում՝ հիւանդներին՝
Առաւօտեան ժամը 12—1-ը, երեկ. ժամը 6—8-ը:
Կիրակի օրը՝ միայն ժամը 12—1-ը:
Կուկիա, Սիմեօնովսկայա փողոց, № 16.
Տելէֆօն № 40.
(Ե.ու.կ.) 220. 100—37

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Ա. ՔԱԹԱՆԵԱՆ
Ընդունում է ներքին և ջղային հիւանդներին ԿԻՍԼՈՎՈԴՍԿՈՒՄ, Դոնդուկովսկայա փող., տուն իշխ. Դոնդուկ-Կորսակովի (ռուսաց եկեղեցուն կից), առաւօտ. ժ. 10-ից մինչև ժամը 12-ը:
(ա. օ.) 1254. 100—81

Դ-ր Վ. ԱՐԾՐՈՒՆԻՆ
ՄԵԿՆԵՑ ՊԵԱՏԻԳՕՐՍԿ (Կովկասեան հանքային ջրեր), որտեղ կընդունի հիւանդներին մինչև սեպտեմբերի 1-ը:
(Ե.հ.շ.) 1227. 100—95

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼԻԱԿԱՏԱՐ
Հայ-Ռուս բառարան
Պարունակում է աշխարհաբառ լիակատար բառամթերքն և ոճաբանութիւնը, մօտ 800 մեծադիր, խտատիպ երես: Տպագրութիւնն այս յունիսին անպատճառ կը վերջանայ:
Գինը 6 ր., կազմած 6 ր. 50 կ. և 7 ր.:
ԼԻԱԿԱՏԱՐ ՌՈՒՍ-ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ
Գինը 7 ր., կազմ. 8 ր.
Դիմել ուղղակի հեղինակին՝ А. Дагбашяну, Евангуловская № 8, Тифлисъ. (Առաւ. ժամը 9—12, երեկ. ժ. 5—6).
646. 1—1

Տպագրութեան համար պատրաստ է
ՍՏ. ՊՇԻԲԵՇԵՎՍԿԻԻ
ԱՐՑՈՒՆՔԻ ՀՈՎՏՈՒՄ
ՊՕԷՄԱՆ
(Երկու հատուած տպված «Մշակում»)
Հրատարակել ցանկացողները դիմեն՝ г. Ордубатъ (Эрив. губ.), учителю Аршалуйсу Овнаньянцъ.
634. 4—3

Լոյս տեսաւ
ԲԱՑՐԷՆ
ԾՈՎԱՀԷՆԸ
Թարգմ. [illegible] Գ. Ջ. [illegible]
Գինն է 65 կ., [illegible]
Դիմել «Գուտենբերգ» [illegible] Тифлисъ, Книжный магазинъ «Гуттенбергъ».
(օ. մ.) 642. 5—1

Լոյս տեսաւ
ԳԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ
ԲԺՇԿԱՐԱՆ
[illegible] նութիւններում և հեղինակի մօտ: Նաև ծախվում է «Սուսանիկ և նրա բժշկութիւնը», նկարներով, խորհուրդներով և բէյէպտներով: Գինը 20 կոպ., ճանապարհածախս 15 կ.: Պահանջի մեծութեան պատճառով ապառիկ կամ նալօժով չէ ուղարկվում: Առաջուց ուղարկել պօստի մարկաներ: Հասցէն՝ Թիֆլիս, Семеновская № 9. Գումարով պահանջողները գրէն մասին թող դիմեն տանձին՝
(Ե.ու.կ.) 352. 50—26

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է
ԼԵՒՈՆ ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ
Հայերէն [illegible]
—ԵՒ—
[illegible]
Գինն է 80 ԿՈՊԵԿ
[illegible] Тифлисъ, «Нерсисянъ» Семинарія, учителю Левону Бабаяну.
(Ե.կ.) 641. 2—1

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
Լ. Ն. [illegible]
ԽՈՍՈՒԱԾՔ [illegible]
Գինն է 30 կոպ.
Գնել ցանկացողները կարող են դիմել Թարգմանչին հետևեալ հասցէով. Тифлисъ, ред. газ. «Мшакъ». Արտասահմանից՝ Tiflis, rédaction du journal «Mschak».
Մեծաքանակ գնողներին 25% զեղչ.
(շ.ե.հ.) 615. 10—5

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՈՒՊՐԱՎԱՆ

սրանով յայտարարում է, որ յունիսի 17-ին, 1911 թ. կը կայանայ ԱՃՈՒՐԴ կապալով տալու համար Վերիյսկի հրապարակի վրա գտնվող քաղաքային կէնաքը: Պայմաններին կարելի է ծանօթանալ ամեն օր՝ Քաղաքային Ուպրավայի IV բաժանմունքում, առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև ցերեկվայ ժամը 2-ը:
(ա.օ.) 640. 3—2

Ս.-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆ

Հիմնված 1860 թ.
առաջարկում է նորերս վաճառքի հանված նոր
Պարիզ 1900.

ԾԱՂԿԵԱՅ Օ-ԴԸ-ԿՕԼՕՆ
„ДИВНАЯ АКАЦІЯ"
„НЕЗАБУДЬ МЕНЯ"
„ВОЛШЕБНАЯ ЛИЛІЯ"
Օրիգինալ ուժեղ, հրաշալի և տեւողական հոտ:
ԲԱՐՁՐ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆ:
Գլխաւոր պահեստը՝ Кавказское Т-во Торговли Аптекарскими Товарами, Тифлисъ, Баку, Батумъ.
519. 8—2

ԺԱՄԱՑՈՅՑ «ԱՆԿԷՐ-ԽՐՕՆՕՄԵՏՐ»
ՄԻԱՅՆ 2 Ր. 95 ԿՈՊ.
Ամբողջ աշխարհում յայտնի տղամարդու կիսահարթ ժամացոյց «Անկէր-Խրօնօմետր», կամ կանանց ցիլինդ. Ծրնէվի իսկական անկէրի բերանք 15 քարի վրա, կատարելագործված, երբէք չը փչացող զսպանակով, բէմօնտուար (առանց բանալիի լարվող): Ժամացոյցի կազմուածքն անգլիական իսկական սեգորշագոյն պողպատից է: «Անկէր-Խրօնօմետր» ժամաց. առանձնայատկութիւններն են.—մեխանիզմի աչքի ընկնող դիմացկանութիւն, որ նոյնիսկ գետին ընկնելուց ժամացոյցը չէ վնասվում: Անկէրի խրօնօմետրիական ճիշդ բերանք, չը փչացող զսպանակ, որ շատ կարևոր է նրանց համար, որոնք ապրում են այնպիսի տեղերում, ուր ժամացոյց չը կայ: «Անկէր-Խրօնօմետր» ժամացոյցը ամենագործնականն է բոլոր դիմացկուն և ուղիղ ժամացոյցի կարիք զգացողների համար, մանաւանդ որ գնի էժանութիւնը ամենքին մատչելի է: Գինը 1 հատի համար՝ 2 ր. 95 կ., 2 հատը՝ 5 ր. 50 կ.: Այս ժամացոյցը տարբերվում է իր գեղեցիկ շէնքով և մինչև րոպէն ստուգած ընթացքով. ուղարկվում է 6 տարվայ երաշխաւորութեամբ, վերադիր վճարով: Ճանապարհածախս 40 կ. (Սիբիր՝ 75 կ.): Ձրի ուղարկվում է ամեն մի ժամացոյցի հետ շղթա և մոդային պարիզեան երկփեղկ շղթայ չը սևացող ամերիկ. իսկական նոր ոսկուց, բրելոկով և ժամացոյցի համար զամշէ քսակով: Առանց ռիսկի. եթէ ապրանքը չը հաւանէք, փողը յետ ենք վերադարձնում:
Դիմել. Т-во „ЗАРЯ", Варшава, Отд. 156.
Հասցէն խնդրում ենք կարճ և ամբողջ կպցնել ծրարի կամ բաց նամակի վրա:
(Ե.) (B. 42730) 534. 3—3

ՀԻՊՆՕՏԻԶՄԻ
ԹՂԹԱԿՑԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍ
Հիպնօտիզմը սահմանված է լինել ամենաուժեղ միջնորդը բուժական կրթական և բարենորոգչական զարգացման մէջ: Որ հիպնօզական երևոյթը գոյութիւն ունի և որ ամեն ոք ենթարկվում է այդ բնական ոյժի ազդեցութեանը, այլ ևս կասկած չի վերցնում: Հիպնօտիզմի կարևորութիւնը ընդունված է բոլոր նրանցից, որոնք ուսումնասիրած են այս գիտութիւնը: Հիպնօտիզմի հակառակ խօսում են միայն նրանք, որոնք սխալ են ըմբռնած ներշնչման օրէնքը:
Ներշնչման սկզբունքի մէջ է գտնվում աջողութեան և առողջութեան ուղին և ոյժի-մուտքը:
ՍՈՎՈՐԵՑԷՔ ՀԻՊՆՕԶԱՑՆԵԼ. ՍՈՎՈՐԵՑԷՔ ՆԵՐՇՆՉԵԼ:
Հիւանդութիւնը անբնական է. սովորեցէք զարմանել ձեզ ձեր հիւանդութիւններից ձեր սեփական հոգու զօրութիւնով:
Մտախորհուրդը ոյժ է. սովորեցէք ուղղել ձեր մտախորհուրդը յօգուտ ձեր առողջութեան, երջանկութեան և աջողութեան:
Մասնագէտ հիպնօտիստ Յարութիւն Շէքէրջեանը պատրաստած է մի թղթակցական կուրս հայերէն լեզուով հայերի համար: Այս կուրսը պարզ և հասկանալի լեզուով պարզում և բացատրում է հիպնօտիզմի և մտքի ոյժի երևոյթը, և սիստէմի վերածված դասերով սովորեցնում է ընթերցողին այս «խորհրդաւոր» գիտութեան բոլոր գաղտնիքները:
Հիպնօտիզմ կարող է սովորել ամեն ոք:
Հիպնօտիզմի կուրսի արժէքի և այլ մանրամասնութիւնների համար պէտք է ուղարկել 10 կօպէկի նամականիշ և ստանալ նոյն հեղինակի «Ինչպէս հիպնօզացնել» գրքոյկը:
Դիմել հետևեալ հասցէով՝ Америка. Haroutun Shekerjian. 3758 Indiana Ave. Chicago Ill. U. S. A.
(Ե.շ.) 689. 100—99

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ելեւմտից Ղ. Ց. Բերբերեանի ժառանգական մասի գումարի 1910 թ. յունվարի 1-ից մինչև յունվարի 1-ը 1911 թ.

ՄՈՒՏՔ

1	Առ 1-ն յունվարի 1910 թ. մնացել է առձեռն	5982	31
2	Շէկէց դեղատան վարձագին ապրիլի 1910 թ. մինչև ապրիլի 1-ը 1911 թ.	2100	—
3	Լազօվից խանութի վարձագին նոյեմբերի 20-ից 1909 թ. մինչև նոյեմբերի 20-ը 1910 թ.	180	—
4	Ազօվսկի բանկում պահված գումարի տոկոսեք (по текущему счету)	267	88
5	Հիւրանոցից և ըէստօրանից ստացված եկամուտը յընթացս 1910 թ.	13309	45
	Ընդհանուր մուտք 1910 թ.	21839	64
	» ելք »	14464	49
	Մնացորդ առ 1-ն յունվարի 1911 թ.	7375	15

Այս հաշիւը ըստ կտակի ստուգված է վերաստուգիչ յանձնաժողովից և ներկայացվել է ի հայեցողութիւն Թէօդօսիայի հայ հասարակութեան յունիսի 5-ին 1911 թ.:

Կտակակատարներ { Մ. Բերբերեան, Ց. Ալթնճեան, Կ. Քարաքաշեան, Ց. Սելինեան

1—1 644.

ԵԼՔ

1	Թէօդօսիայի հայ-լուս. եկեղեց. սպասաւորներին	100	—
2	» » » աղքատաց հոգաբարձութեան	300	—
3	Տիկին Մ. Բերբերեանին ըստ կտակի	6000	—
4	Ի հաշիւ գումարի, որ ժառանգական մասը պարտ է հանգուցեալ Խորէն եպիսկոպոսին՝ մասնակի վճարով հատուցված է էջմիածնի սինօդին	1000	39
5	Քաղաքի տուրք 1910 թ.	686	5
6	Կտակակատարների երթևեկութեան՝ ժառանգական մասի գործերի համար	130	—
7	Հիւրատան շինութեան և կահկարասիքի վերանորոգութեան	2298	7
8	Հիւրատան շինութեան և կահկարասիքի ապահովագրութեան	247	30
9	Էլեքտրական լուսաւորութեան համար հիւրանոցում	869	45
10	Վառելիքի, փայտի և անտրացիտի համար	282	40
11	Ռոճիկ հիւրատան կառավարչին և ծառայողներին	1082	33
12	Առանձին տուրք հիւրանոցի համար (промыслов. свидѣтельство)	242	—
13	Ընթացիկ ծախսեր հիւրատունը պահելու համար, ջրմուղ, լուացք, ախտահան, հեռախօս, նաւթ, ճրագ և այլն մանրամասն հաշւով	1193	92
14	Մանր ծախքեր	32	58
	Ընդամենը ծախսված է մինչև 1 յունվարի 1911 թ.	14464	49

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный.